

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), klimaların günlük 60 milyon kilovatsaat elektrik tüketimiyle, Türkiye'nin bir günlük elektrik üretiminin yüzde 7-8'lik bölümünü kullandığını belirterek, bu tüketimin Kızılırmak üzerinde bulunan Kesikköprü Barajı'nın yıllık üretimine denk geldiğini açıkladı.

EMO, alınması gereken önlemlerin başında ucuz, standart dışı klimaların yurda girişi ve satışının engellenmesi gerektiğini, bu alandaki mevzuatın uygulanmamasının ciddi sıkıntılara neden olduğunu vurguladı.

Kesikköprü Barajı Klimalara Çalışıyor

Klima fiyatlarındaki ucuzlama, Çin başta olmak üzere dış ülkelerden dampingli kontrolsüz cihaz girişleri, aşırı sıcak hava koşullarıyla birleşince özellikle ülkenin batısında klima kullanımları enerji sistem güvenliğini tehlikeye soktu. Özel sektörün beklenen yatırımları gerçekleştirmemesi, kamunun da yatırımlardan çekilmesi nedeniyle ülke enerji ihtiyacını karşılamada açık oluşurken, sağlıksız klimaların yoğun kullanımı bölgesel düzeyde de sistemde sıkıntıya yol açıyor.

Türkiye'de 1990'lı yıllarda 100 bin adet olan klima satışı, 2002 yılında 233 bin 610'a çıkarken, bu rakam 2005 yılında 1 milyonu aşmış, 2006 yılında da 1 milyon 314 bine ulaşmıştır. Son 10 yılda kayıtlı yaklaşık 5 milyon klima satışı olduğu görülmektedir. Klimaların ortalama gücünün 2 kilovat olduğu ve günlük ortalama 6 saat çalıştıkları öngörüldüğünde, günlük 12 kilovatsaat elektriğin bir klima kullanımı nedeniyle tüketildiği hesaplanabilir. Toplam 5 milyon klimanın günlük 12 kilovatsaat enerji tükettiği dikkate alınırsa günlük 60 milyon kilovatsaat elektrik tüketimiyle, Türkiye'nin bir günlük elektrik üretiminin yüzde 7-8'lik bölümünün klimalarda kullanıldığı görülüyor. Bu tüketim örneğin Kızılırmak üzerinde bulunan Kesikköprü Barajı'nın yıllık üretim kapasitesine denk gelmektedir.

Klimalar yalnızca sistemden çektikleri elektrik nedeniyle değil, standart dışı özellikleri nedeniyle de sorun yaratmaktadır. Standart dışı klimaların elektrik tüketimi açısından teknik özelliklerinin de kötü olması enerji iletim hatları ve trafoları da zorlamakta, sistemde çökmelere neden olmaktadır. Standartlara uygun bir klimanın elektrik tüketimini sistem kaldıracakken, standart dışı bir klimanın kullanımı iletim hatlarında taşınan elektrik yükünü artırmakta, trafo arızalarına yol açmaktadır.

Klima kullanımı nedeniyle puant saatler denilen en yüksek elektrik tüketiminin gerçekleştiği dönemlerde kaymalar yaşanmaya başlamıştır. Yıllık bazda puant dönem kiş aylarından yaz aylarına kaymakta, gün içinde de 17.00-22.00 saatleri olarak kabul edilen puant saatler de gündüze doğru çekilmeye başlamıştır.

Klima Kullanımında Alınacak Önlemler

Yurttaşların klima satın almalarında ve kullanımında dikkat etmeleri gereken önlemler bulunmaktadır:

- Ucuz, kalitesiz klimalar, aşırı elektrik tüketimiyle sorun yaratırken, kaliteli, ancak teknik kapasiteleri ihtiyaçtan yüksek olan klimalar da elektrik tüketimini gereksiz yere artırmaktadır. Bu klimaların kullanımı gereksiz yere enerji tüketimine ve yüksek elektrik faturalarına neden olmaktadır. Gelişi güzel takırılan klimalarda enerji maliyeti artışı yüzde 300'lere kadar ulaşmaktadır.
- Klima seçiminde öncelikle kullanım amacının belirlenmesi önemlidir. Kullanılacak odanın hacmi, estetiği, yerleşim ve hava hareketinin uygunluğu büyük önem taşır. Klima takılırken de odanın hacmi ve rengi, odadaki pencere ve kişi sayısı, odanın aydınlatılması, odanın güneş görme oranı, odanın içerisinde bulunan ve ısı yayan elektrikli aletler gibi çok sayıda ayrıntının dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle, herhangi bir mekan için ihtiyaç duyulan soğutma ve ısıtma kapasitelerinin uzmanlar tarafından belirlenmesi önem taşımaktadır. Ancak bu belirlemelere göre alınacak klimalarla verimli enerji kullanımı sağlanabilir.
- Tüm elektrikli cihazlarda olduğu gibi klimalar da bakım gerektirir. İç ve dış ortamda değişik hava koşulları cihazların ısı transfer yüzeylerinde kirlenme ve tahribatlara yol açmakta, bu durum cihazın verimli çalışmasını engellemektedir. Ayrıca cihaz içerisindeki soğutucu gazın işletme basıncında mevsime göre düzeltme yapılması gerekir. Bu nedenle klima cihazlarına yılda iki kez bakım yapılması son derece önemlidir.
- Klima filtreleri düzenli olarak değiştirilmelidir. Filtrelerin değişimlerinin zamanında yapılması, sağlık açısından da soğuk hava ile birlikte bakterilerin ortama yayılmasına neden olacağı için önemlidir. Düzenli olarak filtrelerin değiştirilmesi, sistemin kontrol edilmesi ve fan kayışının ayarlanması yüzde 30'lara varan enerji tasarrufu sağladığı gibi aynı zamanda verimliliği artırır ve klimanın ömrünü uzatır.
- Klima alırken enerji verimliliği etiketini mutlaka kontrol edin. Yurttaşların, A sınıfı klimaları tercih etmesi, elektrik enerjisi sisteminin güvenliği bakımından hayati önem arz etmeye başlamıştır. "A" sınıfında bulunan bir cihaz, "C" sınıfında bulunan bir cihaza göre ve cihaz tipine bağlı olarak yüzde 15-20 arası, "G" sınıfındaki bir cihaza göre yüzde 70-80 oranında daha az enerji tüketiyor.
- Klima kullanımında da alınması gereken önlemler bulunmaktadır. Özellikle otellerde odalar boşken klimalar kesinlikle çalıştırılmamalıdır. Klimaların 18 derece gibi yüksek soğutma ayarlarında değil, 24-25 derecelik oda sıcaklığına göre çalıştırılmaları enerji tasarrufu açısından yararlıdır.